

Osaaminen, kilpailukyky ja resilienssi – Euroopan uusi suunta ja sen merkitys Länsi-Suomen ammattikorkeakouluille

12.12.2025

”Tuleva EU-budjetti on ennen kaikkea luottamuksen osoitus koulutukselle ja innovaatioille – Euroopan uudistumisen moottoreina”

Euroopan tulevaisuuden tiekartta

Euroopan komissio on julkaissut ehdotuksensa seuraavaksi monivuotiseksi rahoituskehykseksi vuosille 2028–2034. Lähes kahden biljoonan euron kokonaisuus määrittää, miten Eurooppa investoi tulevaisuuteensa ja millaisia painotuksia tulevaisuuden kasvuun asetetaan. Tällä kertaa viesti on selkeä: osaaminen, kilpailukyky ja resilienssi painottuvat ja muodostavat ytimen seuraavan vuosikymmenen ajan Euroopan panostuksissa.

Meille ammattikorkeakouluille kyse ei ole vain talouskehyksestä, vaan strategisesta suunnasta, joka määrittää, miten opetamme, tutkimme ja rakennamme alueellista elinvoimaa. Ammattikorkeakoulut ovat keskeisessä roolissa, kun Eurooppa etsii ratkaisuja vihreään siirtymään, digitalisaatioon ja kestävään kasvuun.

Yksinkertaisempaa, mutta vaikuttavampaa rahoitusta

Komission ehdotus lupaa yksinkertaisempaa ja joustavampaa rahoitusta. Nykyiset ohjelmat kootaan niin sanotuiksi kansallisiksi ja alueellisiksi kumppanuussuunnitelmiksi, joissa päätetään yhdessä, miten EU-varat kohdistetaan osaamisen, innovaatioiden ja osallisuuden vahvistamiseen. Tämä tuo päätöksentekoa lähemmäs alueita ja lisää mahdollisuuksia vaikuttaa myös Länsi- ja Keski-Suomessa.

Uusi Euroopan kilpailukykyrahasto keskittyy puhtaisiin teknologioihin, digitalisaatioon, terveys- ja biotalouteen sekä puolustukseen ja avaruuteen. Samalla Erasmus+ -ohjelmaa vahvistetaan, ja siitä on tarkoitus rakentaa koko Osaamisen unionin selkäranka – eurooppalainen järjestelmä, joka tukee jatkuvaa oppimista ja osaamisen liikkuvuutta.

Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta tämä rahoituskehys tarjoaa väylän kytkeä koulutus, tutkimus ja aluekehitys entistä tiiviimmin toisiinsa. Rahoituksella voidaan tukea työelämälähtöistä koulutusta, mikrotutkintoja, soveltavaa tutkimusta ja yritysten kanssa tehtävää kehittämistyötä.

Ammattikorkeakoulut Euroopan uudistumisen ytimessä

Uuden rahoituskauden painotukset osuvat suoraan ammattikorkeakoulujen perustehtävään: käytännönläheiseen oppimiseen, soveltavaan tutkimukseen ja alueelliseen vaikuttavuuteen. Ammattikorkeakoulut eivät ole vain koulutusorganisaatioita, vaan osa Euroopan kilpailukyvyn ja kestävän kasvun infrastruktuuria.

Soveltava tutkimus ja innovaatiot saavat tulevaisuudessa entistä tärkeämmän roolin. Kilpailukykyrahasto ja Horisontti Euroopan seuraaja on rakennettu sillaksi tutkimuksesta käytäntöön – ideasta pilotointiin ja kaupallistamiseen. Tämä on juuri se vaihe, jossa ammattikorkeakoulut ovat vahvimmillaan.

Etelä-Pohjanmaalla Seinäjoen ammattikorkeakoulu tukee esimerkiksi ruokajärjestelmien resilienssiä ja huoltovarmuutta, jotta alue pystyy kaikissa olosuhteissa tuottamaan ruokaa koko Suomen tarpeisiin. Vastaavia alueellisia vahvuuksia löytyy myös Pohjanmaalta, Satakunnasta ja Keski-Suomesta, joissa ammattikorkeakoulut ovat aktiivisia kumppaneita elinkeinoelämälle ja julkiselle sektorille.

Yhteistyö ja verkostot ratkaisevat

Uudessa rahoituskehyksessä nousevat keskiöön eurooppalaiset yliopistoallianssit, jotka ovat Euroopan koulutus- ja tutkimuspolitiikan kunnianhimoisin hanke. Allianssit rakentavat yhteisiä koulutusohjelmia, virtuaalisia kampuksia ja tutkimusinfrastruktuureja yli rajojen. Ammattikorkeakouluilla on todellinen mahdollisuus tulla osaksi tätä kehitystä yliopistojen rinnalla.

Yhteistyö tarjoaa väylän, jolla EU:n kolme strategista tavoitetta – osaaminen, kilpailukyky ja alueellinen vaikuttavuus – voidaan toteuttaa yhtä aikaa. Suomessa meidän kannattaa olla rohkeasti mukana tuomassa eurooppalaiseen yhteistyöhön pohjoismaista käytännönläheisyyttä ja alueellista sitoutumista, jotka ovat ammattikorkeakoulujen vahvuuksia.

Vuosina 2025–2027 rakennetaan perusta tulevalle rahoituskaudelle. Ammattikorkeakoulujen on tärkeää tarkastella omia vahvuuksiaan suhteessa EU:n painopisteisiin ja varmistaa tiivis yhteistyö aluehallinnon kanssa. Samalla meidän on vahvistettava EU-rahoitusosaamista ja verkostoja, jotta olemme valmiita toimimaan aktiivisina suunnannäyttäjinä, ei pelkästään hakijoina.

Tulevaisuuden budjetti on luottamuksen viesti

Tuleva EU-budjetti ei ole vain taloudellinen raamitus. Se on ennen kaikkea viesti luottamuksesta koulutukseen, tutkimukseen ja innovaatioihin – niihin voimavaroihin, joilla Eurooppa uudistuu. Ammattikorkeakoulut seisovat tämän muutoksen ytimessä, siellä missä tutkimus kohtaa käytännön ja oppiminen rakentaa alueellista hyvinvointia.

Jos tartumme tähän hetkeen, teemme yhteistyötä ja ajattelemme rohkeasti, vuosien 2028–2034 rahoituskehys voi avata uuden mahdollisuuksien kauden – ei vain korkeakouluille, vaan koko Länsi- ja Keski-Suomelle sekä niiden eurooppalaisille kumppaneille.

Artikkeli on julkaistu myös Länsi-Suomen Eurooppa-toimiston (West Finland European Office) uutiskirjeessä 10.12.2025.

Anne-Maria Mäkelä
Vanhempi asiantuntija
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Elina Varamäki
Vararehtori
Seinäjoen ammattikorkeakoulu